

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Livsmedelsverkets yttrande över remiss från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet avseende EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034 om bland annat inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet, om villkor för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitik (dnr LI2025/01620)

Sammanfattning

Livsmedelsverket tillstyrker förslaget:

- att införa kapitel Ib om försörjning i nödsituationer och vid allvarliga kriser i förordning (EU) nr 1308/2013.

Livsmedelsverket avstyrker förslagen:

- att vidga tillämpningsområdet för handelsnormer i artikel 75 i förordning (EU) nr 1308/2013,
- att införa varubeteckningar för kött och köttprodukter i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013, och
- att utvidga tillämpningen av förordning (EU) nr 1308/2013 till att omfatta alla delar av hampväxter.

Livsmedelsverket har synpunkter beträffande förslaget:

- att omfördelning av krisstöd begränsas på ett sådant sätt att hela livsmedelskedjan inte kan omfattas av artiklarna 14 och 34 i förordningen om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034.

Vad gäller artiklarna 222 d–f i förordning (EU) nr 1308/2013 önskar Livsmedelsverket att vissa punkter förtydligas. Livsmedelsverket har även strukturella synpunkter på placeringen av del Ia i bilaga VII till förordning (EU) nr 1308/2013 samt kapitelangivelse till artikel 222 h i samma förordning.

Förslag till förordning om ändring av förordning (EU) nr 1308/2013 vad gäller programmet för frukt, grönsaker och mjölk i skolan (EU:s skolprogram), sektorsspecifika interventioner, inrättandet av en proteinsektor, krav på hampa, möjligheten till handelsnormer för ost, proteingrödor och kött, tillämpning av tilläggsimporttullar, regler om försörjning i nödsituationer och vid allvarliga kriser samt säkerheter (COM/2025/553)

Artiklarna 75 och 78 samt bilaga VII, handelsnormer och varubeteckningar

Generella synpunkter

Livsmedelsverket anser att regelbördan för livsmedelsföretagare generellt sett behöver minska och Livsmedelsverket arbetar aktivt med regelförenklingar. I ljuset av detta är Livsmedelsverkets inställning att det är olämpligt att utvidga tillämpningsområdet för handelsnormer samt att införa ytterligare varubeteckningar.

Bestämmelser om handelsnormerna bör inte överlappa områden där det finns horisontell livsmedelslagstiftning, såsom förordning (EU) nr 1169/2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna och förordning (EG) nr 853/2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung. Sådana bestämmelser i handelsnormerna leder ofta till dubbelregleringar som riskerar att bli svåra att tillämpa. Likaså bör man eftersträva att definitionerna i livsmedels- och jordbrukslagstiftningen är enhetliga.

Artikel 75.1, sektorer som omfattas av handelsnormer

Livsmedelsverket *avstyrker* förslaget att införa proteingrödor, nötkött, griskött, fårkött, getkött och ost i artikel 75, vilket medför att handelsnormer får fastställas för dessa.

Förslaget saknar konsekvensanalys och det är oklart vad som motiverar behovet av att införa ytterligare handelsnormer. Livsmedelsverket känner inte till att handelsnormer för dessa produktgrupper är efterfrågade, vare sig av branschen eller konsumenterna.

Utifrån skälen i förslaget är syftet med att införa nya handelsnormer för nöt, svin, får och get att det ska vara möjligt att fastställa krav på ursprungsmärkning. Det finns dock redan långtgående krav på ursprungsmärkning för kött från dessa djurslag i förordningarna (EG) nr 1760/2000, (EG) nr 1825/2000 och förordning (EU) nr 1337/2013.

Livsmedelsverket ser inte några skäl till att ursprungsmärkning av dessa djurslag även behöver regleras genom handelsnormer.

Vad gäller ost vill Livsmedelsverket uppmärksamma att det finns fastställda kriterier för ost och ostprodukter i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2003:39) om mjölk och ost. Eftersom förslaget inte innehåller närmare detaljer om vad handelsnormerna kommer att innehålla går det inte att idag uttala sig om vilka konsekvenser som kommer att uppstå i förhållande till den befintliga marknaden och de regler som gäller idag.

Artikel 75.3, ursprungsmärkning för fjäderfäkött och bredbara fetter

Livsmedelsverket *avstyrker* att undantaget för produktionsplats och/eller ursprung ska tas bort vad gäller fjäderfäkött och bredbara fetter avsedda att användas som livsmedel.

Det finns idag redan krav på obligatorisk ursprungsmärkning av fjäderfäkött i förordning (EU) nr 1337/2013. Förslaget att ta bort undantaget om angivande av produktionsplats och/eller ursprung för fjäderfäkött skulle därmed kunna resultera i att ursprungsmärkning för fjäderfä regleras i flera rättsakter.

Det är oklart om syftet med förslaget kring bredbara fetter är att möjliggöra ursprungsangivelse endast av mjölkfettsdelen eller alla ingående ingredienser i bredbara fetter.

Det finns idag långtgående krav på angivande av ursprung enligt artikel 26 i förordning (EU) nr 1169/2011, och om behov av ytterligare regler finns bör de införas i den förordningen och inte regleras specifikt för enskilda produktkategorier i förordning (EU) nr 1308/2013.

Artikel 78 och bilaga VII, beteckningar på kött och köttprodukter

Livsmedelsverket *avstyrker* införandet av del Ia, beteckningar på kött och köttprodukter, i bilaga VII.

Det saknas indikationer på att de föreslagna varubeteckningarna används på ett, för konsumenten, vilseledande sätt. Det finns även generella märkningsregler som innebär att livsmedelsinformation inte får vara vilseledande, se artikel 7 i förordning (EU) nr 1169/2011. Livsmedlets beteckning är redan en obligatorisk uppgift som alltid ska lämnas till konsumenterna i enlighet med artikel 9.1 a i förordning (EU) nr 1169/2011.

2025-12-15

Dnr 2025/03577

Av artikel 17 i samma förordning framgår vad som avses med livsmedlets beteckning. Livsmedelsverket ser inte något mervärde med att begrepp för kött och köttprodukter regleras i förordning (EU) nr 1308/2013, detta riskerar snarare att leda till förvirring. Att utarbeta vägledning eller liknande på området skulle vara en alternativ väg om det finns ett behov av ökad harmonisering, och det bör i så fall ske inom ramarna för förordning (EU) nr 1169/2011.

I punkterna 1 och 2 i del Ia i bilaga VII föreslås bland annat vilken innebörd begreppen kött och köttprodukter ska ha. Dessa begrepp definieras även genom punkterna 1.1 och 7.1 i bilaga I till förordning (EG) nr 853/2004, som gäller hygienlagstiftningen. I artikel 2.1 f i förordning (EU) nr 1169/2011, om livsmedelsinformation, anges att definitionerna för kött och köttprodukter i förordning (EG) nr 853/2004 även gäller vid tillämpning av den förordningen. Innebörden av begreppen samspelar inte. Genom att använda samma termer med olika innebörd beroende på om livsmedelsinformationen regleras i förordning (EU) nr 1169/2011 eller i förordning (EU) nr 1308/2013 skapas en oönskad begreppsförvirring.

Eftersom varubeteckningarna i bilaga VII gäller för de sektorer eller produkter som finns uppräknade i artikel 78 uppstår oklarheter om hur kött och köttprodukter från andra djurslag som inte finns uppräknade får betecknas, till exempel vilt och hästkött. De föreslagna varubeteckningarna innehåller även begrepp som är väl inarbetade vad gäller fisk, exempelvis laxkotletter och torskrbygg. Det vore en olycklig konsekvens att inte få benämna kött och köttprodukter från andra djurslag med de inarbetade termer som redan används för sådana produkter och det är oklart vilka termer som kan användas i stället.

Livsmedelsverket ser generellt att det är komplext att översätta flera av de köttbeteckningar som listas i del Ia i bilaga VII då de används allmänspråkligt på svenska och inte för att beskriva kött eller köttprodukter. Vissa av varubeteckningarna som i punkten 3 reserveras för kött och köttprodukter är sådana som i dagsläget används för andra produkter. Biff och filé är exempel på begrepp som används för att beskriva en maträtt eller form och som inte är begränsade till att innehålla animaliska ingredienser. Det finns till exempel vegetariska biffar och quornfilé. Inarbetade namn på produkter kan också innehålla någon av de föreslagna varubeteckningarna utan att för den skull anspela på kött, till exempel biffotmater.

Av punkten 4 framgår att beteckningarna inte heller får användas i sammansatta produkter där någon del ersätter eller är avsedd att ersätta någon köttbeståndsdel. Livsmedelsverkets bedömning är att vedertagna beteckningar för köttprodukter eller styckdetaljer kan ingå som en del av en beskrivande beteckning utan att det behöver uppfattas som vilseledande och i många fall tvärtom kan leda till att konsumenterna kan göra välinformerade val. Livsmedelsverket har inte några indikationer på att konsumenter idag vilseleds genom att köpa vegetabiliska alternativ till kött i tron att det är kött.

Livsmedelsverket gör vidare bedömningen att begränsningarna i punkten 4 kan motverka innovation av produkter som innehåller både kött och vegetabilier samt påverka beteckningen på befintliga produkter på marknaden. Som anges ovan är livsmedlets beteckning en obligatorisk märkningsuppgift. Genom att reservera dessa beteckningar för produkter där inte någon köttbeståndsdel är ersatt med något annat kan det i praktiken skapa svårigheter att använda en beteckning som säkerställer att konsumenterna får korrekt information. Detta blir extra relevant vad gäller varubeteckningarna som kopplar direkt till djurslag, då det för sådana sammansatta produkter inte ens kommer att gå att skriva ut vilket djurslag köttet kommer ifrån i beteckningen.

Även om det för vissa livsmedelsföretag kan finnas fördelar med att reservera beteckningarna för kött och köttprodukter bedöms många produkter på marknaden drabbas negativt av förslaget och det kommer innebära att inarbetade beteckningar måste bytas ut. Utifrån vad som angivits ovan anser Livsmedelsverket att förslaget, om det genomförs, riskerar att få stora konsekvenser på marknaden.

Den aktuella delen av bilagan föreslås att placeras som del Ia, vilket innebär att den kommer att vara placerad mellan del I som handlar om kött av nötkreatur som är yngre än tolv månader och del II som handlar om kategorier av vinprodukter. Den del som handlar om kött och köttprodukter generellt borde, om den ska införas, placeras framför det mer specifika avsnittet om kött av nötkreatur som är yngre än tolv månader.

Artiklarna 147 b och c samt 189, produktion, saluföring och import av hampa

Livsmedelsverket *avstyrker* förslaget att utvidga tillämpningen av förordning (EU) nr 1308/2013 så att alla delar av hampväxter som innehåller högst 0,3 % $\Delta 9$ -tetrahydrocannabinol ($\Delta 9$ -THC) och uppfyller vissa andra kriterier omfattas som jordbruksprodukter, detta i väntan på vidare utredning.

Livsmedelsverket är generellt positivt till att lagstiftningen harmoniseras, men vill påpeka att försiktighetsprincipen bör beaktas vad gäller hampa om den ska användas som livsmedel. Särskilt eventuella risker för folkhälsan, samt hur de föreslagna reglerna förhåller sig till svensk narkotikalagstiftning och förordning (EU) 2015/2283 om nya livsmedel behöver en mer djupgående konsekvensanalys innan det går att ta ställning till om samtliga växtdelar av hampa kan inkluderas som jordbruksprodukt. Livsmedelsverket önskar ett förtydligande avseende de avsedda användningsområdena för växtdelar med högre halter av $\Delta 9$ -THC, såsom hamplblommor. Även om förslaget gäller hampväxter som innehåller högst 0,3 % $\Delta 9$ -THC utesluter det inte att $\Delta 9$ -THC anrikas och intas i högre halter.

Det finns gränsvärden för Δ 9-THC i förordning (EU) 2023/915. Dessa gränsvärden gäller dock inte alla delar av hampväxten. Skulle det föreslagna regelverket möjliggöra att produkter framställda av blommor används för förtäring är det viktigt att behovet av gränsvärden för dessa utreds och att lagstiftningen om gränsvärden kompletteras i nödvändiga delar.

Artiklarna 222 c-g, försörjning i nödsituationer och vid allvarliga kriser

Generella synpunkter

Livsmedelsverket *tillstyrker* att innehållet i de föreslagna artiklarna 222 c–g förs in i förordning (EU) nr 1308/2013.

Det är positivt att många av de förslag som beskrivits i strategin för beredskapsunionen och lagerhållningsstrategin förs in i förordningen, och att beredskapsarbetet inkorporeras gentemot medlemsstaterna. En starkare beredskap inom unionen och dess enskilda medlemsländer bidrar på ett mycket positivt sätt till en stärkt livsmedelsberedskapen i Sverige.

Artikel 222 c

Förslag om kontaktpunkter hos och samarbeten mellan medlemsstater stämmer väl med syftena bakom den svenska sektorstrukturen och det finns tydliga fördelar med att införa ramar för regionala beredskapssamarbeten mellan medlemsstater på livsmedelsområdet.

Kraven för medlemsstaterna att ha beredskapsplaner för livsmedelsförsörjning är enligt Livsmedelsverkets bedömning proportionerliga och det är positivt att stor frihet överläts åt medlemsstaterna rörande hur planeringen ska bedrivas.

Artikel 222 d

Förslaget att strategiska reserver (lager) regleras för att minska marknadspåverkan är väl avvägt. Informations- och rapporteringsskyldigheten är en naturlig del av en sådan reglering, givet att det inte blir för administrativt betungande. Livsmedelsverket vill påpeka att det är viktigt att beakta att delar av informationen som kommissionen kan efterfråga kan vara säkerhetskänslig och att den därför hanteras utifrån det.

Livsmedelsverket anser att det är önskvärt att bemyndigandet för kommissionen att anta genomförandeakter i punkten 4 (a) förtydligas. Exempelvis omfattar bemyndigandet identifiering av produktkategorier för upprättande av reserverna. Med hänsyn till att det är frivilligt för medlemsstaterna att inrätta sådana reserver är det oklart vad sådana bestämmelser i praktiken kommer att innebära.

Förslaget i punkten 4 (b), enligt vilken kommissionen ges möjlighet att reglera frivilliga solidaritets- och reciprocitetsmekanismer för att medlemsstaterna ska göra sina lager tillgängliga för andra medlemsstater, är väl avvägt för att unionens samlade beredskap ska bli starkare och det skapar ett mervärde av den överkapacitet som kan uppstå vid förmågebyggande beredskapsplanering.

Artikel 222 e

Livsmedelsverket ser positivt på att den europeiska mekanismen för beredskap och insatser vid livsmedelsförsörjningskriser (EFSCM) regleras och ges ett tydligare mandat för samordning. Det är klokt att bygga vidare på befintliga mekanismer för krissamordning på livsmedelsområdet och arbetet inom EFSCM stärker även Sveriges nationella förmåga.

Det framstår som en styrka att intresseorganisationer och företrädare för utvalda tredjeländer bidrar i delar av arbetet med EFSCM. För Sveriges del är det viktigt att näringslivets synpunkter tas i beaktande vid framtagande av de svenska ståndpunkterna inför sammanträden inom EFSCM. Det kan dock även finnas behov av större flexibilitet och fokus för att utföra de uppgifter som listas i punkten 2, exempelvis kan det finnas behov att behandla säkerhetskänslig information. Det vore därför lämpligt att i artikeln inkludera möjligheten att, vid behov, endast medlemsstater träffas inom ramen för EFSCM.

Artikel 222 f

Livsmedelsverket vill påpeka att det är oklart vad som avses med realtidsrapportering i artikel 222 f när det kommer till enskildas kommersiella lager.

Artikel 222 g

Att kommissionen, så som föreslås, stärker och förbättrar rutiner för att kunna ta emot och förvalta säkerhetskänslig information på livsmedelsområdet är enligt Livsmedelsverkets bedömning viktigt.

Artikel 222 h, säkerheter

Livsmedelsverket vill uppmärksamma att överrubriken till den föreslagna artikel 222 h är kapitel III. I den gällande versionen av förordning (EU) nr 1308/2013 är överrubriken till artikel 223 kapitel II. Kapitel III kommer alltså att placeras före kapitel II i samma del.

Förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välstånd och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (COM/2025/565)

Artiklarna 14 och 34, flexibilitet i budgeten vid krissituation

Livsmedelsverket önskar ytterligare flexibilitet i artikel 14.2 läst tillsammans med artikel 34 gällande hur flexibilitetsbelopp kan omfördelas i krissituationer. I nuläget får krisstöd endast tillhandahållas jordbrukare, enligt artikel 34.1. Vid en kris kan dock behoven uppstå även i senare led av livsmedelskedjan. Det vore därför positivt att överväga en utvidgning av artikel 34 så att även andra aktörer i livsmedelskedjan kan omfattas.

Övriga remitterade förordningar

Remissen omfattar ett flertal förordningar. Utöver vad som angivits ovan har Livsmedelsverket inte några ytterligare synpunkter på de föreslagna förordningarna.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Christina Nordin. I den slutliga handläggningen medverkade chefsjurist Elin Häggqvist och ämneskoordinator Carin Bolander. Föredragande var verksjurist Sofia Norlin.

Christina Nordin

Sofia Norlin